

BTL

Advies

Activiteitenplan De Vijfmaster en Het Bakken

Gemeente Veghel

ACTIVITEITENPLAN DE VIJFMASTER EN HET BAKEN

G E M E E N T E V E G H E L

Versie: Definitief
Datum: 18 augustus 2015
project: Activiteitenplan De Vijfmaster en Het Baken (224232)

<i>Opgesteld door:</i>	BTL Advies	<i>voor:</i>	Gemeente Veghel
<i>p:</i>	Postbus 385		Postbus 10.001
	5060 AJ Oisterwijk		5460 DA Veghel
<i>t:</i>	013 52 99 555		14 0413
<i>f:</i>	013 52 99 555		0413 38 63 08
<i>e:</i>	advies@btl.nl		info@veghel.nl
<i>w:</i>	www.btladvies.nl		www.veghel.nl

INHOUD

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doelstelling activiteitenplan	7
1.3	Wettelijke bescherming	7
1.4	Beschrijving plangebied	8
2	Werkwijze	9
2.1	Werkwijze natuuronderzoek	9
2.2	Werkwijze opstellen activiteitenplan	10
3	Beschrijving en belang geplande ontwikkeling	11
3.1	Omvang en planning	11
3.2	Wettelijk belang	11
4	Beschrijving onderzoeksresultaten	13
4.1	Resultaten onderzoek BTL Advies	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4.2	Betekenis plangebied voor beschermde soorten	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5	Toetsing aan de natuurwetgeving	17
5.1	Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde soorten	17
5.1.1	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	17
5.1.2	<i>Broedvogels</i>	18
5.1.3	<i>Overige soortgroepen</i>	18
5.2	Alternatievenafweging om schade te voorkomen	10
5.3	Verantwoording effectenstudie	18
6	Activiteitenplan: wijze van zorgvuldig handelen	21
6.1	Maatregelen om zorgvuldig te handelen voor beschermde soorten	21
6.2	Deskundige betrokkenheid	22
	Bronnen	24
	Bijlage: beschermingskader	26
	Bijlage: kaart plaatsing inbouwkasten	30

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Veghel is voornemens om het schoolgebouw ter plaatse van het plangebied De Vijfmaster en het Baken, inclusief de aanwezige sporthal aan de Jan van Galenstraat/Jan Pzn Coenstraat te slopen. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Uitgangspunt vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Om deze reden heeft de gemeente BTL Advies benaderd voor het uitvoeren van een vleermuisonderzoek, waarbij tevens is gelet op de aanwezigheid van overige beschermde plant- en diersoorten.

1.2 Doelstelling activiteitenplan

Het doel van dit activiteitenplan is om inzichtelijk te maken in hoeverre de voorgenomen ontwikkeling een invloed kan hebben op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Geconstateerd is dat deze soort voorkomt in en rondom het plangebied en dat door het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden. In dit activiteitenplan wordt beschreven op welke wijze wordt voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden en daarmee geen aantasting plaatsvindt van de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis. Dit activiteitenplan dient als bijlage van de ontheffingsaanvraag in het kader van de Flora- en faunawet..

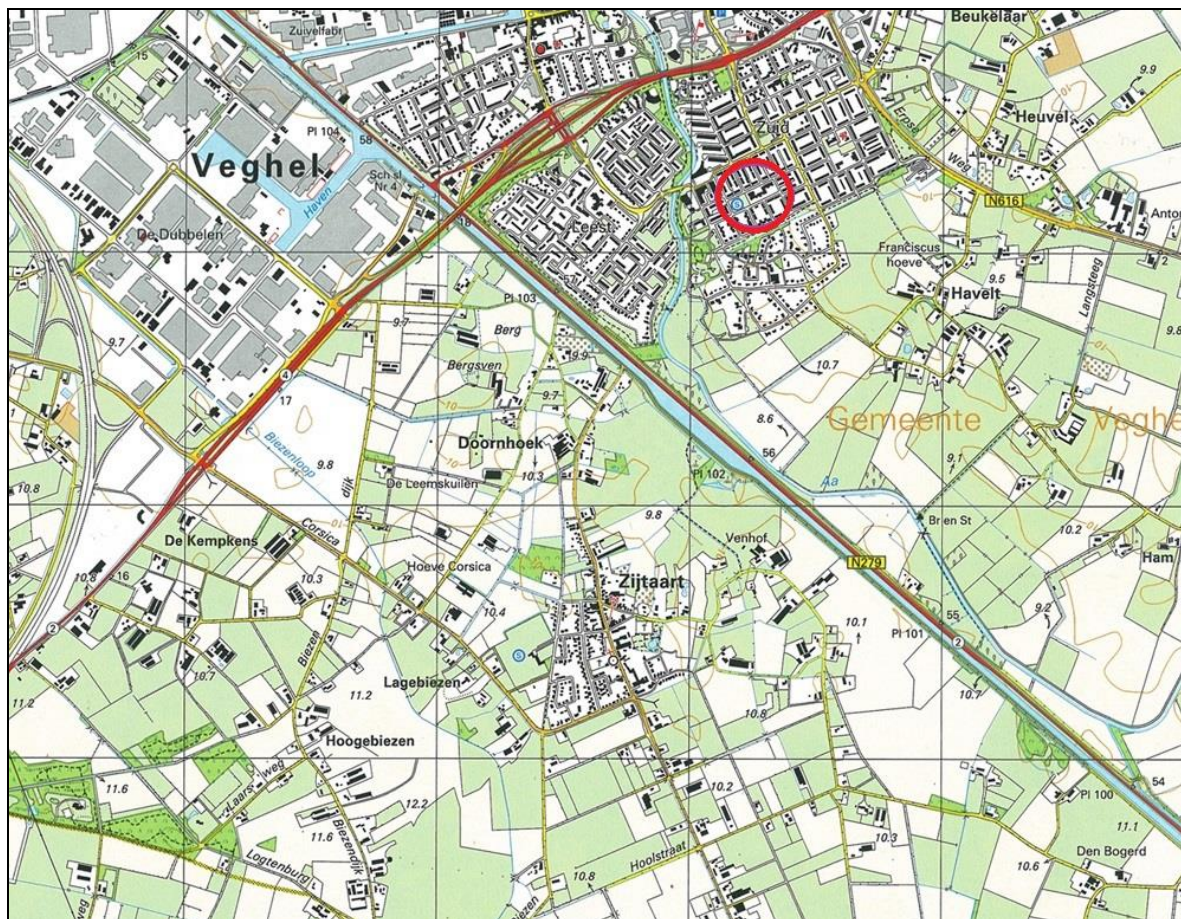
1.3 Wettelijke bescherming

De wet- en regelgeving op het gebied van natuur kent twee sporen, namelijk een soortgericht spoor en een gebiedsgericht spoor. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en het Nationaal Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natuurbeschermingswet 1998 op de bescherming van gebieden. De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau geïmplementeerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998.

Uitgangspunt bij het flora- en faunaonderzoek vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Voor een uitgebreide algemene beschrijving van de natuurwet- en regelgeving wordt verwezen naar bijlage 1.

1.4 Beschrijving plangebied

Het plangebied omvat het terrein van het schoolgebouw De Vijfmaster en de gymzaal (Jan van Galenstraat 20) en het wijkgebouw Het Bakken (Jan Pzn Coenstraat 1). In figuur 1.1 wordt de topografische ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Topografische kaart met daarop het plangebied rood omcirkeld (Bron: ANWB Topografische atlas Noord-Brabant, 2^e druk, 2005)

Het plangebied bevindt zich in het bebouwde gebied van Veghel. Het plangebied omvat een schoolgebouw, een wijkgebouw en een sporthal met bijbehorende verhardingen (schoolplein, voetpaden, etc.). Groen is aanwezig in de vorm van gazongras, solitaire bomen, plantvakken met laagblijvende struweelvormers, boomgroepen en straatbomen. De wijk waarin de school zich bevindt bezit relatief weinig groen. Het plangebied bevindt zich op niet al te grote afstand van het buitengebied. Ten zuiden van de wijk waarin het plangebied zich bevindt, bevindt zich een wijk met veel groen (oudere straatbomen, grote tuinen). Aan de westzijde van de wijk bevindt zich een parkgebied en stroomt de beek de Aa.

2 BESCHRIJVING EN BELANG GEPLANDE ONTWIKKELING

2.1 Planning en omvang

Het huidige schoolgebouw is verouderd en voldoet niet meer aan de huidige eisen die eraan worden gesteld. Derhalve is het pand aan vervanging toe. Ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling moeten ter plaatse van het plangebied de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- De nieuwbouw zal plaatsvinden op een andere locatie, namelijk aan de Witte de Withstraat te Veghel (zie ook figuur 2.1). Deze locatie bevindt zich hemelsbreed op circa 265 meter ten opzichte van het plangebied en wordt als eerst gerealiseerd.
- Verhuizing van school- en wijkgebouwfunctie naar nieuwe locatie;
- Slopen bebouwing plangebied en bijbehorende verhardingen (o.a. schoolplein);

De gemeente Veghel is voornemens om het nieuwe schoolgebouw in 2016 te realiseren op de nieuwe locatie. Het voornemen is om de verhuizing plaats te laten vinden gedurende oktober/november 2016. Vlak voorafgaand aan deze periode zal de bebouwing ook ongeschikt worden gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen, zodat de sloop direct na de verhuizing plaats kan vinden.

Figuur 2.1. Ligging plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van de nieuwbouwlocatie (geel omkaderd) (Bron: Google Earth).

2.2 Wettelijk belang

De bovenstaande werkzaamheden kunnen worden geclassificeerd onder de volgende wettelijke belangen:

- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- Ruimtelijke inrichtingen of -ontwikkelingen;

Onderbouwing belang 'Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'

De vervangende nieuwbouw voor De Vijfmaster is ingegeven door het feit dat uit onderzoek naar voren is gekomen dat voor deze basisschool op ruimtelijk en functioneel gebied aanpassingen noodzakelijk zijn. Het huidige gebouw biedt echter geen realistische mogelijkheden om de aanpassingen goed uit te voeren. Ook is gebleken dat op technisch gebied diverse aanpassingen nodig zijn. Geconcludeerd is dat de gewenste aanpassingen uitsluitend door middel van vervangende nieuwbouw te realiseren zijn. Het gemeentebestuur heeft met toepassing van de onderwijshuisvestingsverordening besloten medewerking te verlenen aan de vervangende nieuwbouw voor De Vijfmaster en Het Baken. Op een andere locatie in de omgeving wordt een (in omvang bescheidener) pand gerealiseerd, waarin de functies van het schoolgebouw, de gymzaal en het wijkgebouw worden opgenomen.

Onderbouwing belang 'Ruimtelijke inrichtingen of -ontwikkelingen'

De voorgenomen ontwikkeling kan eveneens worden geclassificeerd onder het belang 'Ruimtelijke inrichtingen en -ontwikkelingen', aangezien het hier om een ruimtelijke ingreep gaat. Het plangebied wordt vrijgemaakt van bebouwing en wordt ingericht als grasveld.

2.3 Alternatievenafweging om schade te voorkomen

Het project is locatie gebonden, waardoor alternatieven ontbreken. Om het schoolgebouw te laten voldoen aan de huidige eisen, vormt renovatie van de bebouwing geen juist alternatief. Het huidige gebouw biedt geen realistische mogelijkheden om de aanpassingen goed uit te voeren. Ook is gebleken dat op technisch gebied diverse aanpassingen nodig zijn. Geconcludeerd is dat de gewenste aanpassingen uitsluitend door middel van vervangende nieuwbouw te realiseren zijn.

De functies van de bebouwing in het plangebied worden in de nieuwe situatie opgenomen in één pand en deze worden daardoor hervat op een kleinere locatie. De bebouwing is in de huidige situatie te fors (veel leegstaande schoollokalen).

Met betrekking tot het uitvoeren van een alternatieve werkwijze in de uitvoeringsfase en voor de toekomstige inrichting, moet worden voldaan aan het zorgvuldig handelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van dit activiteitenplan.

3 WERKWIJZE

3.1 Werkwijze natuuronderzoek

Voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek, hanteert BTL Advies het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2013). Voor alle perioden (met uitzondering van de winterperiode) geldt dat tweemaal een bezoek plaats dient te vinden met een interval van minimaal 10, maar bij voorkeur 20-30 dagen. Omdat vleermuizen in de nacht actief zijn, is het vleermuisonderzoek 's nachts uitgevoerd. Tijdens de nachtbezoeken is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen.

Tijdens, direct voor of direct na de vleermuisbezoeken is tevens gelet op het voorkomen van beschermde soorten uit andere soortgroepen. Voor broedvogels als de huismus en de gierzwaluw is het plangebied (enige tijd) voor of na de schemering bezocht.

Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

DATUM	TIJD	WAARNEMER	WEERSOMSTANDIGHEDEN
5 september 2014	00.45-02.00 uur	T. Zeegers	sterk bewolkt, wind 1-2 Bft en circa 14 graden Celsius
1 oktober 2014	19.15-20.25 uur	T. Zeegers	half bewolkt, wind 1 Bft en ca. 15 graden Celsius
17 mei 2015	03.45-05.45 uur	T. Zeegers	Zwaar bewolkt, droog, wind 0-1 Bft en ca. 7 graden Celsius
12 juli 2015	03.30-05.30 uur	I. Bax	Onbewolkt tot licht bewolkt, wind 2 Bft, 16 graden Celsius

3.2 Werkwijze activiteitenplan

Naar aanleiding van de bevindingen is in hoofdstuk 6 beschreven op welke wijze negatieve effecten moeten worden voorkomen (mitigatie) en (zo nodig) moeten worden gecompenseerd. Bij het opstellen van de mitigerende en compenserende maatregelen is onder andere gebruik gemaakt van de verschillende soortenstandaarden, die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zijn uitgebracht (in dit geval gewone dwergvleermuis).

4 BESCHRIJVING

ONDERZOEKSRESULTATEN

In dit hoofdstuk worden per veldbezoek de bevindingen beschreven. In figuur 4.1 worden de waargenomen verblijfplaatsen aangeduid.

Bevindingen 5 september 2014

- Rondom Het Baken en De Vijfmaster zijn 2-3 baltslocaties waargenomen van de gewone dwergvleermuis, met name aan de zuidzijde van de bebouwing. De dieren waren de gehele nacht fanatiek aan het baltsen ter hoogte van De Vijfmaster en Het Baken.
- Rondom de sporthal werden relatief weinig waarnemingen gedaan, de vleermuizen die werden waargenomen, waren slechts kort (enkele seconden) aanwezig. Ter hoogte van de kruising met de Van Almondestraat (ten zuidwesten van het plangebied) werd wel een fanatiek baltsende gewone dwergvleermuis gehoord.
- Ter hoogte van het plangebied werd kort ook een roepend vrouwtje van de bosuil waargenomen. Het dier riep vanuit een solitaire boom aan de noordzijde van het schoolgebouw. Later gedurende de nacht is de vogel regelmatig roepend ten zuiden/zuidwesten van het plangebied gehoord. Mogelijk was de vogel hier in de betreffende wijk aan het jagen.
- In de directe omgeving van het plangebied zijn egel en konijn waargenomen.

Bevindingen 1 oktober 2014

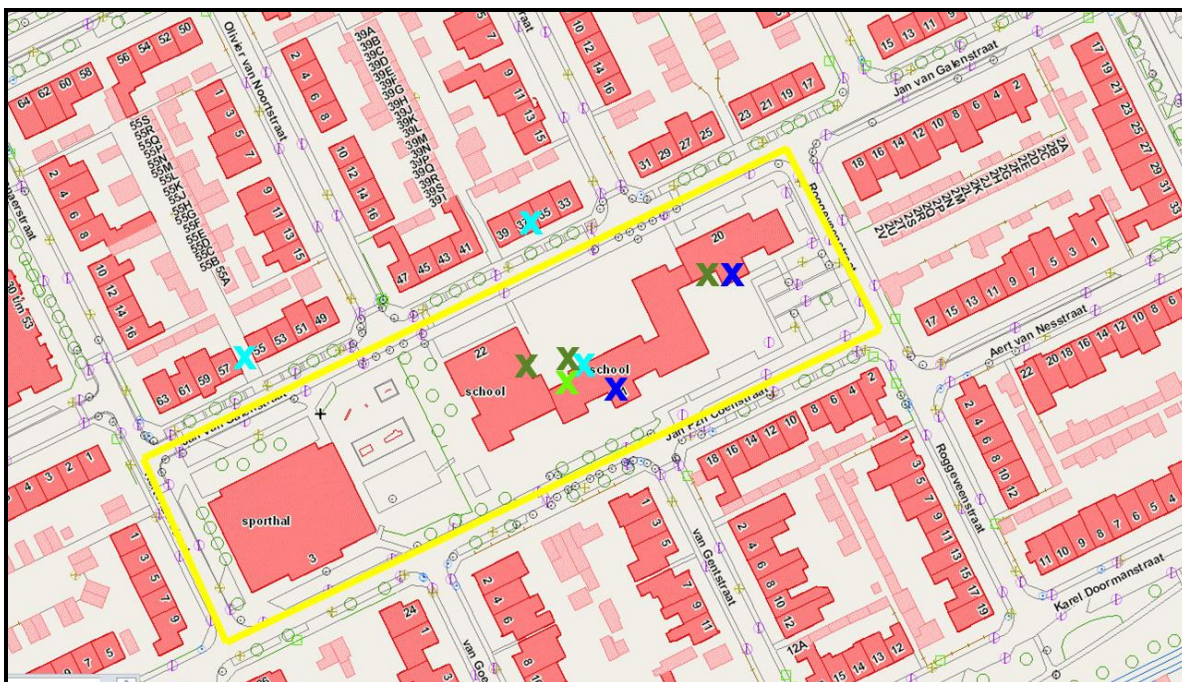
- Rond 19.35 uur werd de eerste gewone dwergvleermuis waargenomen. Het dier vloog laag boven de grond tussen de woonhuizen 55 en 57 van de Jan van Galenstraat. Het dier liet ook af en toe de sociale roep horen, en later op de avond frequenter. Het dier is zeer waarschijnlijk op deze locatie onder de dakpannen uitgevlogen.
- Rond 19.40 uur werd een gewone dwergvleermuis waargenomen aan de zuidzijde van De Vijfmaster. Ter hoogte van de ingang was de vleermuis de muur aan het 'aantikken'. Het dier vliegt dan tot zeer dicht tegen de muur, keert om, maak een rondje herhaalt dit een tijdje. Vermoedelijk door de aanwezigheid van de waarnemer vloog het dier naar de achterzijde, om ook hier dit gedrag vertonen. Uiteindelijk vloog het dier weer terug naar de eerste waarnemingslocatie om dit gedrag te herhalen. Later op de avond werd hier ook gebaltst. Op beide locaties bevindt zich in de hoeken een spleet/scheur die de spouwen toegankelijk maakt.
- Ter hoogte van het wijkgebouw Het Baken, aan de zuidzijde, werd hetzelfde gedrag waargenomen van een andere gewone dwergvleermuis rondom een vergelijkbare opening. Aan de noordzijde ter hoogte van de ingang van Het Baken werd regelmatig een gewone dwergvleermuis waargenomen, vermoedelijk hetzelfde exemplaar dat ook aan de zuidzijde werd waargenomen. Aan de zuidzijde werd fanatiek gebaltst.
- Ter hoogte van de kruising Jan Pzn Coenstraat/Van Goenstraat werd kort een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen.
- Rond 20.10 uur werd een fanatiek baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van de Jan van Galenstraat 33 t/m 39.
- Rondom de sporthal werden weinig tot geen vleermuizen waargenomen. De waarnemingen die werden gedaan hadden een korte waarnemingsduur.

Bevindingen 17 mei 2015

- Tot 04.15 uur werden geen vleermuizen waargenomen ter hoogte van het plangebied. Vanaf 04.15 uur werd regelmatig een gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van de zuidzijde van Het Bakken en aan de noordzijde van de sporthal. De dieren waren niet permanent aanwezig, maar met tussenpozen.
- Rond 04.40 uur werd aan de zuidzijde van Het Bakken een zwermende gewone dwergvleermuis waargenomen. Rond dit tijdstip werd ook de sociale/balts roep ten gehore gebracht. Na enkele minuten verdween het dier in de richting van de woonhuizen ten zuidoosten van het plangebied. Rond 05.00 uur zwermde het dier weer op dezelfde locatie om vervolgens weer in dezelfde richting te verdwijnen, zeer waarschijnlijk naar een verblijfplaats aldaar.
- Het exemplaar ter hoogte van de sporthal werd minder frequent waargenomen met een veel kortere waarnemingsduur. Het gaat om een individu dat zijn verblijf heeft in de aangrenzende woonwijk en af en toe kort foerageerde ter hoogte van de bomen nabij de sporthal. Zwermgedrag werd niet waargenomen.
- Aan de noordzijde van het plangebied werd een foeragerende egel waargenomen.
- Aan de zuidzijde van De Vijfmaster bevindt zich mogelijk een nest of een slaapplek van een koolmees in de open ruimte achter de regenpijp. Juist op het moment dat de waarnemer aan kwam lopen, kwam er een koppel koolmees laag vanuit het gebouw aangevlogen. Een van de vogels bleef zingen in de boom tegenover deze locatie en het ander exemplaar ging op de rand van het dak zitten.
- Rond 05.35 uur werden de eerste huismussen waargenomen in de aangrenzende woonwijken rondom het plangebied. De meeste vogels werden gehoord ter hoogte van de Van Riebeeckstraat en de Van Wassenaerstraat (ten noorden en noordoosten van het plangebied). Ter hoogte van het plangebied zelf werden geen huismussen gehoord.

Bevindingen 12 juli 2015

- Rond 03.40 uur werd kortstondig aan de zuidzijde van De Vijfmaster onder de bomen aan de Jan Pieterzoon Coen Laan door een gewone dwergvleermuis gefoerageerd. Rond 04.15 uur werd hier weer gefoerageerd door een gewone dwergvleermuis. Deze foerageerde ook in de nabijheid van de school.
- Rond 04.00 uur werd ten noorden van de sporthal een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen in de laanbeplanting aan de Jan van Galenstraat. Rond deze tijd werd ook een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen in de beplanting tussen de school en de sporthal.
- Om 04.45 uur werd een zwermende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de westzijde van de hoogbouw van De Vijfmaster. Uiteindelijk is de vleermuis uit het zicht verdwenen, waarbij niet duidelijk is geworden of het dier concreet in het pand is gekropen.
- Tussen 05.00 uur en 05.20 uur werden meerdere gewone dwergvleermuizen waargenomen. Hierbij werd door twee gewone dwergvleermuizen gezwermd aan de noordzijde van De Vijfmaster. Eén exemplaar verdween onder de ijzeren boeiboord in de inham van het schoolgebouw. Het tweede exemplaar verdween onder de buitenste blauwe kolom aan de noordzijde van het gebouw. Daarnaast werden zes gewone dwergvleermuizen waargenomen die over de laagbouw van de Vijfmasters in de richting van de bebouwing ten noorden van het plangebied vlogen.
- Na de schemering is het plangebied kort onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Huismussen of sporen van huismussen zijn niet waargenomen.

Figuur 4.1: ligging waargenomen verblijfplaatsen in en rondom het plangebied (geel omkaderd)

X = Zeker paarverblijf

X = Waarschijnlijk paarverblijf

X = Zeker zomerverblijf

X = Waarschijnlijk zomerverblijf

5 TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING

5.1 Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde soorten

In deze paragraaf worden de bevindingen van het onderzoek getoetst aan de vigerende natuurwetgeving en wordt ingegaan op de gunstige staat van in stand houding van de voorkomende beschermde soorten. De wijze van mitigeren om schade te voorkomen worden beschreven in hoofdstuk 6.

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Aantasting van alle verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis zijn altijd ontheffingsplichtig. Voor het wettelijke belang 'Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' kan voor de gewone dwergvleermuis een ontheffing worden afgegeven. In het geval dit belang niet voldoende onderbouwd kan worden, geldt het belang 'Ruimtelijke inrichting of -ontwikkeling'. Voor het wettelijke belang 'Ruimtelijke inrichting of -ontwikkeling' is het niet mogelijk een ontheffing te verkrijgen vanuit de Habitatrichtlijn in het geval de gunstige staat van instandhouding wordt aangetast. Dit betekent dat er geen sprake mag zijn van verstoring die afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort.

Betekenis plangebied voor gewone dwergvleermuis: Het schoolgebouw functioneert als zomerverblijfplaats van 2-4 exemplaren van de gewone dwergvleermuis en als paarverblijfplaats voor hetzelfde aantal. De genoemde verblijfplaatsen worden bezet door solitaire mannetjes. Van deze solitaire mannetjes is het goed mogelijk dat de dieren jaarrond aanwezig zijn op een dergelijke locaties. Om deze reden is het aannemelijk dat (een deel van) de waargenomen dieren ook overwinteren in (of rondom) het plangebied. Er zijn geen indicaties waargenomen van massawinterverblijven.

Korte termijn effecten (kwaliteit): Door het nemen van de mitigerende maatregelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6, wordt voorkomen dat individuen van de gewone dwergvleermuis worden gedood. Hierdoor wordt de gunstige staat van instandhouding niet aangetast.

Door de sloop van de bebouwing verdwijnen de aanwezige verblijfplaatsen en zijn de betreffende individuen genoodzaakt om een alternatief te zoeken. In de directe omgeving bevinden zich voldoende alternatieven die behoren tot netwerk aan verblijfplaatsen van de betreffende individuen. Daarnaast zal eerst het nieuwe gebouw worden gerealiseerd, met daarin de permanente alternatieven. De gunstige staat van instandhouding zal daarom niet worden aangetast.

Effecten op foerageergebieden en vliegrouten zijn niet te verwachten, aangezien het plangebied hierin geen belangrijk onderdeel vormt. Overvliegende vleermuizen zijn wel waargenomen, maar het pand vormt geen belangrijk oriëntatiepunt in een belangrijke route. Mogelijk kan de toekomstige inrichting als grasveld ter plaatse van het plangebied een licht positief effect hebben op het foeragegebied van vleermuizen.

Lange termijn effecten (kwantiteit): De gewone dwergvleermuis komt zowel landelijk als regionaal zeer algemeen voor. Het gaat in totaal om drie zomer- en paarverblijfplaatsen van 2-3 individuen. Gezien het aantal verblijfplaatsen en aantal individuen waar het om gaat, ondervindt een marginaal onderdeel van de regionale populatie daadwerkelijk tijdelijk hinder van de voorgenomen ontwikkeling. Voorafgaand aan de sloop wordt in de omgeving van het plangebied nieuwbouw worden gerealiseerd en daarmee ook nieuwe verblijfmogelijkheden voor vleermuizen, aangezien hiermee rekening wordt gehouden bij de toekomstige inrichting. De gunstige staat van instandhouding van de regionale populatie zal daarom niet worden aangetast.

Gevolgen Flora- en faunawet: Door de mitigatie wordt het overtreden van verbodsbepalingen zoveel mogelijk beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soort komt hierdoor niet in gevaar. Het activiteitenplan wordt bijgevoegd in de ontheffingsaanvraag en voorgelegd aan de RVO ter verifiëring van de te nemen mitigerende maatregelen.

5.1.2 Broedvogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen (circa maart tot en met juli) een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik ervan door vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. In het plangebied is geschikt broedhabitat aanwezig voor verschillende soorten algemeen voorkomende broedvogels, zoals de koolmees. Met deze broedvogels kan echter in het algemeen relatief makkelijk rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Gevolgen Flora- en faunawet: Voorkomen overtreding verbodsbepalingen door rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Een ontheffing is niet nodig.

Categorie 1 t/m 4 van de vaste nesten

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten. Hieronder vallen ook nesten van de huismus.

Huismus en gierzwaluw

Betekenis plangebied voor huismus en gierzwaluw: Van de huismus en de gierzwaluw is geen nest-indicerend gedrag waargenomen ter hoogte van het plangebied. Huismussen zijn wel in de aangrenzende woonwijken waargenomen.

Omdat het plangebied voor het overgrote deel is verhard, heeft deze geen betekenis als belangrijk foerageergebied voor de huismus. Gedurende de veldbezoeken zijn daarnaast geen slaapplaatsen vastgesteld van de huismus.

Korte termijn effecten: Geen

Lange termijn effecten: Geen

Gevolgen Flora- en faunawet: Geen, de gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast en er worden geen verbodsartikelen overtreden.

5.1.3 Overige soortgroepen

Strikter beschermde soorten uit de overige soortgroepen komen niet voor in het plangebied. Deze zijn niet waargenomen gedurende de veldbezoeken en geschikt habitat ontbreekt.

Gevolgen Flora- en faunawet: Geen, de gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast en er worden geen verbodsartikelen overtreden.

5.2 Verantwoording effectenstudie

Alle ecologische onderzoeken die in het kader van dit project zijn uitgevoerd, zijn uitgevoerd door dhr. T. Zeegers en mevr. I. Bax van BTL Advies. De ecologen van BTL Advies hebben ruime ervaring als het gaat om onderzoek en advisering op het gebied van natuurwetgeving en voldoen aan de officiële beschrijving van

'deskundige ecooloog', zoals beschreven op de informatie site van de Rijksoverheid: www.rvo.nl. Daarnaast is BTL Advies aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Een deskundige ecooloog voldoet aan één of meerdere van de volgende eisen:

- heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie
- heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten
- is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse organisaties als de Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming

BTL Advies voert de soortgerichte onderzoeken uit conform de meest recente protocollen/inventarisatiehandleidingen, zie ook onder hoofdstuk 2.

6 ACTIVITEITENPLAN: WIJZE VAN ZORGVULDIG HANDELEN

In dit hoofdstuk komt aan bod welke maatregelen benodigd zijn en op welke wijze deze uitgevoerd moeten worden om voldoende zorgvuldig te handelen. Op deze wijze wordt de gunstige staat van instandhouding van de voorkomende beschermde soorten niet aangetast.

6.1 Maatregelen om zorgvuldig te handelen voor beschermde soorten

Aanbieden tijdelijke alternatieven

De gemeente Veghel is voornemens om eerst het nieuwe schoolgebouw te realiseren en om vervolgens de bebouwing ter plaatse van het plangebied te slopen. Om deze reden is het niet nodig om tijdelijke alternatieven aan te bieden voor vleermuizen.

Conform de huidige planning is medio 2016 een groot gedeelte van het nieuwe pand gerealiseerd, inclusief de inbouwkasten. Tijdens de nazomer (na de bouwvak) zal de bouw verder afgerond worden. Door ervoor te zorgen dat de kasten tijdens de realisatiefase al toegankelijk zijn voor vleermuizen wordt voldaan aan de gewenningsperiode. Tijdens de bouw zal ervoor gezorgd worden dat ter hoogte van de inbouwkasten geen verlichting aanwezig is gedurende de nacht.

Omdat het plangebied zich bevindt in een woonwijk en er geen gebouwen aanwezig zijn die gemeentelijk bezit zijn, is het zeer lastig om tijdelijke alternatieven in de vorm van vleermuiskasten aan te bieden.

Werken buiten de meest kwetsbare perioden

Een belangrijk aspect bij het nemen van mitigerende maatregelen is het rekening houden met de meest kwetsbare periode van soorten. Door werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren, wordt verstoring en aantasting van verblijvende individuen voorkomen.

In de soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis wordt beschreven dat in het geval gewone dwergvleermuizen jaarrond aanwezig zijn in een bepaald gebied, dat de paarperiode de minst kwetsbare periode vormt, omdat de activiteit van de dieren op dat moment het hoogst is. Om deze reden wordt de bebouwing in het plangebied ongeschikt gemaakt gedurende de paarperiode, namelijk in de periode 1 augustus-1 oktober 2016. De sloop zal vervolgens plaats vinden na de verhuizing, ofwel na november 2016. Door het eerder ongeschikt maken ontbreken bezette verblijfplaatsen van vleermuizen tijdens de sloop.

Ongeschikt maken bebouwing voorafgaand aan de sloop

In het geval de bebouwing snel en in één keer wordt gesloopt, krijgen de aanwezige vleermuizen geen kans om te kunnen vluchten. Om deze reden moet de bebouwing in het plangebied voorafgaand aan de sloop ongeschikt worden gemaakt als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Het ongeschikt maken bestaat uit het verstoren van het microklimaat van de verblijfplaats waarin de vleermuis zich bevindt.

Het ongeschikt maken kan in deze situatie het beste gebeuren door:

- de spouwruimten open te breken (aan zuidzijde), waardoor tochtvorming in de spouwen ontstaat.
- de daklijsten te verwijderen, waardoor tochtvorming van boven af ontstaat in de spouwen.
- De 'buitenste' blauwe kolommen te verwijderen, waar de dieren achter kunnen kruipen om naar de spouwen te komen.

Na het ongeschikt maken van de bebouwing, zal door een ecooloog een controle ronde worden uitgevoerd, om te onderzoeken of de aanwezige gewone dwergvleermuizen daadwerkelijk zijn vertrokken.

Aanbieden permanente alternatieven

In de toekomstige bebouwing worden permanente alternatieven aangeboden voor de gewone dwergvleermuis. Dit kan op verschillende manieren:

- Het plaatsen van inmetselekasten/vleermuiskokers, bijvoorbeeld '1FR' en/of '2FR';
- Het toegankelijk houden van niet geïsoleerde spouwruimten of delen ervan, door bijvoorbeeld open stootvoegen, via inmetselekasten of via boeiboorden;
- Het realiseren van verblijfplaatsen achter boeiboorden;
- Een combinatie van de bovenstaande mogelijkheden.

Voorwaarden voor het aanbieden van permanente alternatieven (vleermuizenkokers) voor de gewone dwergvleermuis waarmee rekening zal worden gehouden (conform soortenstandaard):

- Per aan te tasten verblijfplaats moeten vier alternatieven worden aangeboden. In totaal gaat het om drie verblijfslocaties en moeten minimaal 12 permanente alternatieven worden aangeboden;
- Als gewenningsperiode moet een periode van minimaal zes maanden worden aangehouden als het gaat om paarverblijven en drie maanden als het gaat om zomerverblijven met minder tien exemplaren;
- De alternatieven moeten zich binnen de directe omgeving van het plangebied bevinden. In dit geval worden de permanente verblijven ter plaatse van het plangebied zelf aangeboden in de te realiseren nieuwbouw;
- De verblijven moeten op minimaal drie meter hoogte worden geplaatst, beschikken over een vrije aanvliegroute (geen belemmering van boomkronen of andere objecten) en moeten lichtvrij zijn;
- De verblijfplaatsen en in- en uitvliegplekken moeten ontoegankelijk zijn voor predatoren, bijvoorbeeld katten en marters.

Uitwerking: In het nieuwe gebouw worden 12 inbouwkasten (vleermuiskokers 1 FR/2 FR) voorzien aan de zuid- en westzijde. Deze zijden van het pand warmen het snelst op en zijn daarom geschikt voor vleermuizen. Daarnaast worden één à twee kasten aan de noordzijde ingebouwd. Hierdoor worden kasten met meerdere microklimaten aangeboden. In de bijlage is een tekening bijgevoegd, waarop is aangegeven waar de kasten ingebouwd worden in het toekomstige pand.

Inzet verlichting

De inzet van verlichting kan een versturende werking hebben voor vleermuizen. In dit geval is er geen sprake van de aanwezigheid van essentiële vliegrouten of foerageergebieden. Het belangrijkste is dat verblijfplaatsen in de directe omgeving en de toekomstige permanente verblijfplaatsen niet worden verlicht. Met de inzet van verlichting is het belangrijk om ervoor te zorgen dat lichtverstrooiing naar de omgeving toe wordt voorkomen. Dit kan door verlichting zo beperkt mogelijk in te zetten en door het licht naar de grond toe te richten. Eventueel kan er voor worden gekozen om geen permanente verlichting in te zetten, maar bijvoorbeeld verlichting die aangaat op basis van bewegingssensors (bij benadering van een persoon). Bij de keuze voor de nieuwe verblijfplaatsen wordt rekening gehouden met de toekomstige verlichting rond het gebouw.

Sporthal

De beschreven mitigerende maatregelen in dit hoofdstuk hebben betrekking op de panden van De Vijfmaster en Het Baken. De sporthal heeft geen betekenis voor vleermuizen. De maatregelen zijn daarom niet van toepassing op de sporthal.

6.2 Deskundige betrokkenheid

Bij het uitvoeren van alle mitigerende en compenserende maatregelen wordt een ter zake kundige/ecoloog betrokken. Deze voert de ecologische begeleiding uit voorafgaand en tijdens de uitvoering van de voorgenomen

ontwikkeling. De deskundige ecooloog voldoet aan de eisen zoals deze worden beschreven op de site van www.rvo.nl.

BRONNEN

Korsten, Erik, 2012. Vleermuiskasten; Toepassing, gebruik en succesfactoren. Bureau Waardenburg, Culemborg, 30 november 2012.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, versie 2.0.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Internet

www.waarneming.nl

BIJLAGE: BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermde Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd.

Om de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vorm te geven, geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De ecologische waarden en kenmerken zijn gelijk aan de beheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het ‘nee, tenzij’ beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is een AMvB in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht. De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

BIJLAGE: KAART PLAATSING INBOUWKASTEN